17/09/2022

Το Ευαγγέλιο της Κυριακής Μετά την Ύψωση

/ Ορθόδοξες Προβολές

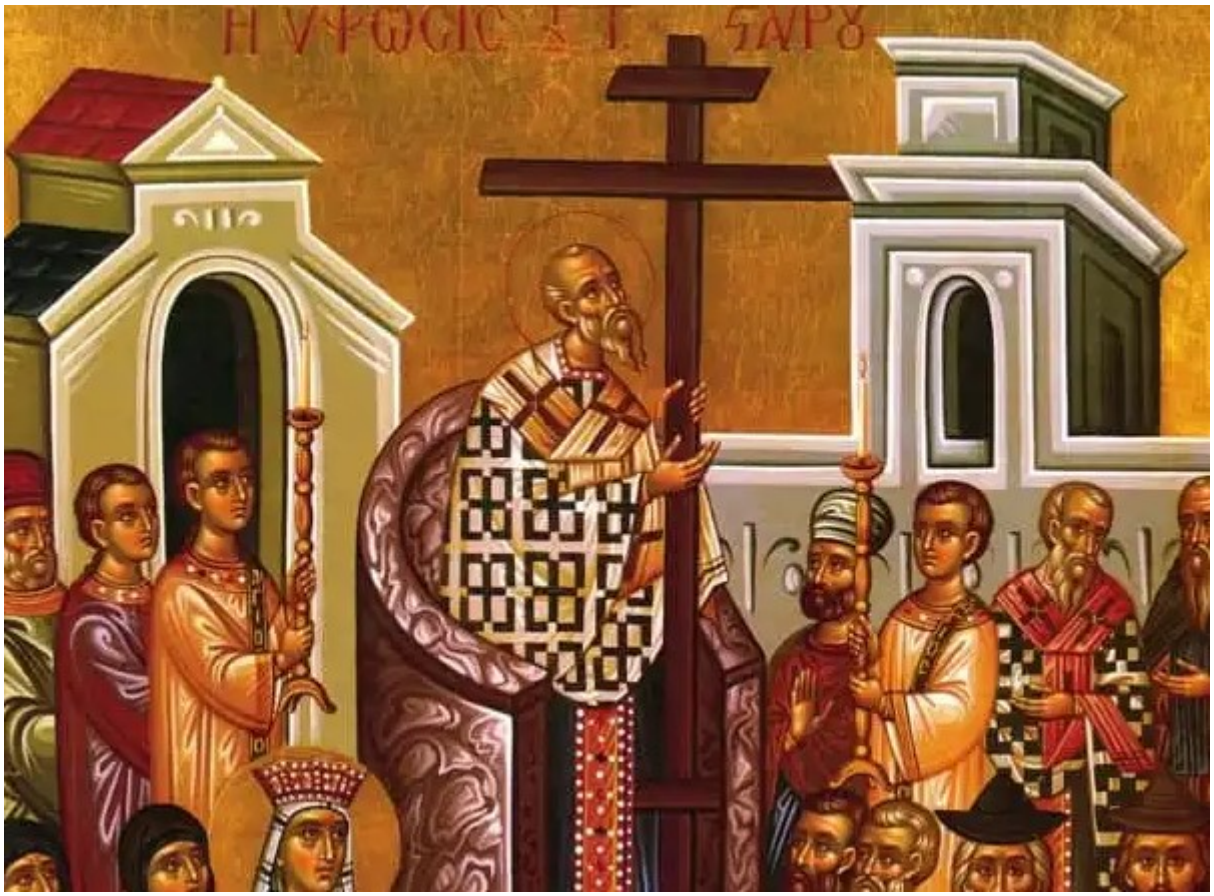

Κυριακή Μετά την Ύψωση, Ευαγγελικό Ανάγνωσμα: Μκ. η΄ 34-θ΄ 1 (18-09-2022)

Πρωτότυπο Κείμενο

Εἶπεν ὁ Κύριος· Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ᾽ ἂν ἀπολέσῃ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ Εὐαγγελίου, οὗτος σώσει αὐτήν. Τί γὰρ ὠφελήσει ἄνθρωπον, ἐὰν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον, καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; Ὃς γὰρ ἐὰν ἐπαισχυνθῇ με, καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτὸν ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν Ἀγγέλων τῶν ἁγίων. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἰσί τινες τῶν ὧδε ἑστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

Νεοελληνική Απόδοση

Είπε ο Κύριος: «Όποιος θέλει να με ακολουθήσει, ας απαρνηθεί τον εαυτό του, ας σηκώσει το σταυρό του κι ας με ακολουθεί. Γιατί όποιος θέλει να σώσει τη ζωή του θα τη χάσει· όποιος όμως χάσει τη ζωή του εξαιτίας μου και εξαιτίας του ευαγγελίου, αυτός θα τη σώσει. Τι θα ωφεληθεί ο άνθρωπος, αν κερδίσει ολόκληρο τον κόσμο αλλά χάσει τη ζωή του; Τι μπορεί να δώσει ο άνθρωπος αντάλλαγμα για τη ζωή του; Όποιος, ζώντας μέσα σ΄ αυτή τη γενιά την άπιστη κι αμαρτωλή, ντραπεί για μένα και για τη διδασκαλία μου, θα ντραπεί γι΄ αυτόν και ο Υιός του Ανθρώπου, όταν έρθει με όλη τη λαμπρότητα του Πατέρα του, μαζί με τους αγίους αγγέλους». Τους έλεγε ακόμη ο Ιησούς: «Σας βεβαιώνω πως υπάρχουν μερικοί ανάμεσα σ΄ αυτούς που βρίσκονται εδώ, οι οποίοι δε θα γευτούν το θάνατο, πριν δουν να έρχεται δυναμικά η βασιλεία του Θεού».

«Αράτω τον σταυρόν αυτού»

Η σημερινή Κυριακή καλείται Κυριακή «μετά την Ύψωσιν» και αποτελεί τον απόηχο της μεγάλης εορτής της Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού, ενώ η περασμένη Κυριακή «προ της Υψώσεως» ήταν το προανάκρουσμα. Η ορθόδοξη Εκκλησία, σε κάθε ακολουθία κάνει λόγο για τον Τίμιο Σταυρό, προβάλλοντας τον ως φωτεινό σημείο και όπλο κατά των δαιμόνων. Το ίδιο ευαγγελικό ανάγνωσμα, που ακούμε να διαβάζεται και την Γ’ Κυριακή των Νηστειών, αποτελεί ένα απόσπασμα από την όλη διδασκαλία και δραστηριότητα του Χριστού στη περιοχή της Καισαρείας του Φιλίππου.

Ο ευαγγελιστής Μάρκος, με τρόπο λιτό αλλά και δυναμικό, μας παρουσιάζει το κεντρικό σημείο της πνευματικής ζωής, γύρω από το οποίο πρέπει να στρέφεται η όλη προσπάθεια και ο αγώνας μας. Ο Τίμιος Σταυρός είναι παντοτινά υψωμένος, ώστε να οδηγεί τον κάθε πιστό στην οδό της σωτηρίας.

Σύμφωνα λοιπόν με τον Ευαγγελιστή, ο Ιησούς Χριστός, μετά το θαύμα που πραγματοποίησε και χόρτασε το πλήθος των ανθρώπων που τον ακολουθούσαν, συνομιλώντας με τους Μαθητές του, μίλησε για το πάθος και την Ανάστασή του. Ταυτόχρονα, απευθυνόμενος κυρίως προς τους Μαθητές του, παρουσία και πολλών άλλων, τους εξήγησε τι σημαίνει ν' ακολουθεί κάποιος τον Ιησού Χριστό. «Όποιος θέλει να με ακολουθήσει, ας απαρνηθεί τον εαυτό του, ας σηκώσει το σταυρό του κι ας με ακολουθεί» (στ. 34). Καταναγκασμός δεν υπάρχει στη διδασκαλία του Χριστού. Μπορεί κανείς ελεύθερα να αποφασίσει το δρόμο του σταυρού αφού αναλογισθεί πρώτα τις δυσκολίες και αναλάβει αποφασιστικά τις ευθύνες του: Η απάρνηση του εαυτού μας και η άρση του σταυρού επί των ώμων είναι οι βασικές προϋ-ποθέσεις για να ακολουθήσουμε τον Χριστό. Αρνούμαι τον εαυτό μου, σημαίνει: εγκαταλείπω ακόμη και τις νόμιμες και δίκαιες απαιτήσεις, τις φυσιολογικές και δικαιολογημένες επιθυμίες που έχει το εγώ μου μέσα στη ζωή, αρνούμαι την ασφάλεια μιας καλοβολεμένης ζωής, για να αποδυθώ στην κατά τα κριτήρια του κόσμου άβεβαιότητα και ανα-σφάλεια που συνεπάγεται το να ακολουθώ τον Χριστό στο δρόμο του πάθους. Ο εμπειρικός άνθρωπος, όπως τον γνωρίζουμε όλοι μας, ζητά την τακτοποίηση και την ασφάλεια, την αποφυγή της σκέψης του θανάτου, την παράταση της ζωής του με κάθε τρόπο. Με μια παράξενη όμως επιχειρηματολογία για την ανθρώπινη λογική ο Χρι-στός διδάσκει ότι η ζωή κερδίζεται μόνον όταν χαθεί. Η θυσία της ζωής οδηγεί στην κατ' εξοχή ζωή.

Όπως ο Λόγος του Θεού εθελούσια σαρκώθηκε και θυσιάστηκε, έτσι κι οι πιστοί προσφέρουμε θεληματικά στον Χριστό τη θυσία του εγώ μας. Ο θεμελιώδης σκοπός μας ως χριστιανών, είναι η κατάκτηση της βασιλείας του Θεού. «Ζητείται πρώτον την βασιλεία του Θεού...» (Μτθ στ΄, 33). Όταν ο Χριστός μέσα από το κήρυγμα του, μας καλεί να τον ακολουθήσουμε, συγχρόνως μας βοηθά ν' ανακαλύψουμε στη ύπαρξη μας τη δική του παρουσία – τη σφραγίδα της εικόνας του Θεού, μια ύψιστη δωρεά, προσφορά της αγάπης του Θεού που υπάρχει σε κάθε άνθρωπο. Το βασικότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζεται από τους λόγους αυτούς του Χριστού, το οποίο σκανδάλισε πολλούς την εποχή εκείνη και εξακολουθεί και σήμερα, είναι το ερώτημα γιατί ο μαθητής του Χριστού να πρέπει να περάσει μέσα από το σταυρό και την άρνηση του ίδιου του εαυτού του. Η απάντηση δεν είναι εύκολη. Πολλές φορές θέλουμε το χριστιανισμό στα μέτρα μας, για να διευκολύνουμε την είσοδο μας στη αιώνια ζωή, και να επιβραβεύσουμε τον τρόπο

της εγκόσμιας καλοπέρασης μας. Ο Θεός της αγάπης, «ο ελευθερών ημάς εκ της φθοράς», «πάντας ανθρώπους θέλει σωθήναι, και εις επίγνωση αληθείας ελθείν» (Α΄ Τιμ. β΄, 4). Οι πιστοί έχουμε εξαγορασθεί με βαρύ τίμημα, το ατίμητο αίμα του Χριστού, και με αυτό γίναμε «απελεύθεροι Χριστού» (Α΄ Κορ. στ΄, 20)

«Η σωτηρία της ψυχής, ασύγκριτο έπαθλο»

Όπως τονίσαμε προηγουμένως, ο Κύριος εξηγεί τη σημασία της αυταπάρνησης του εγώ, λέγοντας ότι όποιος φροντίζει μόνο για τον εαυτό του, τελικά δεν καταφέρνει να σώσει την ψυχή του. Αντίθετα, όποιος θυσιάσει την ζωή του για τον Χριστό και για το Ευαγγέλιο, εκείνος θα σώσει την ψυχή του. Διότι δεν υπάρχει κανένα όφελος να κερδίσει κανείς όλο τον κόσμο, και όμως να χάσει ή να καταστρέψει την ψυχή του, και δεν υπάρχει μεγαλύτερο και ανταξιότερο αντάλλαγμα από την αυταπάρνηση, προκειμένου να κερδίσουμε την ψυχή μας.

Ψυχή κατά τους Πατέρες της Εκκλησίας μας είναι ένα από τα δυο συστατικά που συνθέτουν την ανθρώπινη ύπαρξη. Στα κείμενα των Πατέρων, διακρίνουμε μέσα από πολλά παραδείγματα ότι η ψυχή χρησιμοποιείται από τον Κύριο και τους αγίους Αποστόλους, ως ζωή. Ο άγγελος Κυρίου είπε στον Ιωσήφ, τον μνήστορα της Υπεραγίας Θεοτόκου: «εγερθείς παράλαβε το παιδίον και την μητέρα αυτού και πορεύου εις γην Ισραήλ• τεθνήκασι γαρ οι ζητούντες την ψυχήν του παιδίου» (Μτθ. β΄ 20). Ο Κύριος, περιγράφοντας τον εαυτό του ως καλόν ποιμένα, λέει: «εγώ ειμί ο ποιμήν ο καλός, ο ποιμήν ο καλός την ψυχήν αυτού τίθησιν υπέρ των προβάτων...» (Ιω. ι΄, 11). Επίσης, ο Απόστολος Παύλος γράφοντας για την Πρίσκιλλα και τον Ακύλα λέγει: «οίτινες υπέρ της ψυχής μου τον εαυτόν τράχηλον υπέθηκαν» (Ρωμ. ιστ΄, 4). Και στις τρεις αυτές περιπτώσεις ο όρος ψυχή σημαίνει την ζωή.

Ο άνθρωπος κατά τον Μέγα Βασίλειο είναι «σύνθετος εκ ψυχής και σώματος» (MG 30,140). Το σώμα λήφθηκε «από της γης», ενώ η ψυχή είναι «ουρανία». Αλλά και κατά τον άγιο Ιωάννη τον Δαμασκηνό ο Θεός «εξ ορατής τε και αοράτου φύσεως δημιουργεί τον άνθρωπο, εκ γης μεν το σώμα διαπλάσας, ψυχήν δε λογικήν και νοεράν δια του οικείου εμφυσήματος δους αυτώ» (Έκδοσις Ακριβής Ορθοδόξου Πίστεως 2,12). Ο Κύριος στην παραβολή του άφρονος πλουσίου παρουσιάζει τον Θεό να λέει στον άφρονα πλούσιο: «άφρον, ταύτη τη νυκτί την ψυχήν σου απαιτούσιν από σου• α δε ητοίμασας τίνι έσται;» (Λουκ. Ιβ΄, 20). Η υλιστική νοοτροπία είναι ένα από τα πιο έντονα χαρακτηριστικά που δεσπόζουν σήμερα. Ο πλούτος, τα υλικά αγαθά, η ευμάρεια και οι ανέσεις αποτελούν την πρώτιστη επιδίωξη των περισσοτέρων από τους συνανθρώπους μας. Αν μπορούσαμε, θα θέλαμε να κατακτήσουμε τον κόσμο ολόκληρο. Ο υλισμός, επιστρατεύει πάντοτε

ως σύμμαχο του την απληστία. Για την πλεονεξία του ανθρώπου διαβάζουμε στο βιβλίο των Παροιμιών: «Άδης και απώλεια ουκ εμπίπλανται, ωσαύτως και οι οφθαλμοί των ανθρώπων άπληστοι» (27,20). Δηλαδή, ο Άδης και ο θάνατος δεν χορταίνουν να δέχονται νεκρούς. Έτσι και τα μάτια των ανθρώπων είναι αχόρταγα. Κυριαρχούμενοι από αυτή την υλιστική αντίληψη και τη σύμφυτη απληστία, λησμονούμε τι είναι ο άνθρωπος. Λησμονούμε την ασύγκριτη αξία του ανθρώπου σε σχέση με τα υλικά αγαθά, τα πλούτη και τις απολαύσεις του παρόντος κόσμου.

Ο Σταυρός του Χριστού, φανερώνει την έλευση της Βασιλείας του Θεού. Στη Βασιλεία του Θεού δεν χωρούν εγωιστές, δεν χωρούν όσοι ενδιαφέρονται και ασχολούνται μόνο με το δικό τους ατομικό συμφέρον. Για να μπορέσουμε να ακολουθήσουμε την οδό της σωτηρίας είναι ανάγκη να απαγκιστρωθούμε από το εγώ μας, να αρνηθούμε τον ίδιο μας τον εαυτό. Ας μη δειλιάσουμε, ας μην καταβληθούμε από τους κόπους, γιατί όπως ο ίδιος βεβαιώνει στο τέλος της περικοπής, αν δειλιάσουμε και ντραπούμε και τον αρνηθούμε, τότε και ο ίδιος θα μας αρνηθεί κατά την ημέρα της Κρίσεως, ενώπιον του Θεού και των αγίων Αγγέλων. Αν δειλιάσουμε και ρίξουμε το σταυρό μας ή χειρότερα, αν ακούσουμε τον πειρασμό και κατέβουμε από τον σταυρό, τότε θα τα έχουμε χάσει όλα. Ο Χριστός όμως πάλι μάς ενθαρρύνει λέγοντας ότι όποιος δεν πτοηθεί και Τον ακολουθήσει με πίστη και με υπομονή, θα νικήσει τελικά τον ίδιο το θάνατο και θα ζει αιώνια με τον Αρχηγό της Ζωής, τον Χριστό, όχι μόνο στην αιωνιότητα αλλά και από την παρούσα ζωή. Αμήν.